

Een wet die niet bijdraagt moet niet aangenomen worden

De minister en de partijen die het voorstel tot strafbaarstelling doen, zeggen dat dit is bedoeld om meer grip te krijgen op migratie. Als dit deze hen ernst is, moeten zij effectieve voorstellen daartoe doen. Strafbaarstelling is dat niet – blijkt afdoende uit adviezen, onderzoeken en rapporten. Sterker: strafbaarstelling belemmert juist dat mensen vertrekken.

Velen – onder wie migratiespecialisten en de VNG - hebben er al op gewezen: een groot deel van de groep zonder rechtmatig verblijf *kan* niet vertrekken omdat een ander land hen niet wil accepteren of omdat ze niet de juiste documenten hebben. U weet dat: als deze mensen terug hadden gekund, dan had uw overheid hen uit kunnen zetten. De groep heeft hulp nodig om de juiste reispapieren te verkrijgen, dan wel toelating tot een land. Strafbaarstelling maakt dat zij hulp zullen mijden en is dus contraproductief.

Een wet die overduidelijk niet bijdraagt aan zijn doel, moet niet aangenomen worden.

Ik verwacht van politiek leiders en van de regering dat zij wetten maken om problemen op te lossen. Dat zij daarin zorgvuldig opereren, d.w.z. zorgvuldig afwegen en formuleren, met in acht neming van adviezen van ter zake kundigen. Ik verwacht bovendien dat u rechtstatelijk opereert, ondubbelzinnig in lijn met wet- en regelgeving en onze Grondwet (daaraan bent u gehouden door uw eed of gelofte).

Dit wetsvoorstel voldoet aan geen enkele van deze kwaliteitsnormen. Het wetsvoorstel veroorzaakt daarentegen wel grote problemen.

Hieronder noem ik enkele van de bezwaren en problemen. Maar ik wil allereerst iets zeggen over het bredere effect van dit wetsvoorstel op onze samenleving.

Beschaving

Ieder mens is gelijkwaardig, ongeacht afkomst of verblijfsstatus. Ieder mens doet ertoe. In een beschaafde samenleving zijn rechtvaardigheid en empathie kernbegrippen. Beschaving laat zich afmeten aan hoe wij met de zwaksten omgaan. Uw wetsvoorstel ondermijnt dit fundament. Ik neem u dit ernstig kwalijk.

Meer dakloosheid, overlast en criminaliteit

De wet leidt tot meer overlast en criminaliteit. Dat stellen o.a. de politie, 3 overheidsinspectie en de VNG. Illegalen zullen hulp mijden uit angst om opgepakt te worden. Dat leidt tot meer daklozen; de groep illegalen zal zich verplaatsen naar de straten van dorpen en steden. Ze zullen makkelijker doelwit worden van criminelen die hen willen gebruiken of uitbuiten. En ze zullen geen aangifte durven doen van strafbare feiten waarvan ze getuige of slachtoffer zijn. Mensenhandel zal toenemen.

Zeer onwenselijke neveneffecten

Als illegaliteit strafbaar wordt, zullen veel mensen geen medische hulp durven zoeken. Dat kan leiden tot ernstige gezondheidsgevolgen als amputatie, herseninfarcten of hartaanvallen. Dit kan ook leiden tot risico's voor de volksgezondheid.

Onder de groep bevinden zich ook psychiatrische patiënten. Als zij hulp mijden is dat een risico voor henzelf en voor anderen.

De wet tast de leefbaarheid en veiligheid van onze samenleving aan.
Een wet die onze samenleving ondermijnt, moet niet worden aangenomen.

Denkt er nog iemand aan de kinderen?

Stel dat een ouder(paar) met minderjarige kinderen illegaal in Nederland verblijft, betekent de strafbaarstelling dat de ouder/ouders wordt/worden gescheiden van hun kinderen en in de gevangenis worden gestopt? En dat hun kinderen bij jeugdzorg worden geparkeerd? Waar ben je dan mee bezig?

Extra druk op politie, justitie en gevangeniswezen

Politie, OM, rechtbanken en gevangeniswezen kampen allen met tekorten. Handhaving van de openbare orde loopt tegen de grenzen aan, opsporing lijdt hier ook onder. Het stokt bij de rechtbanken en ook in de gevangeniswezen loopt het spaak: we laten nu criminelen massaal eerder vrij vanwege te weinig cellen en personeel.

En dan wil je mensen gaan opsporen en opsluiten die verder niets crimineels hebben gedaan? Dat is waanzin. Wij zeggen 'NEE' tegen deze onzinnige extra druk op de al overbelaste keten van politie, OM, rechters en gevangeniswezen.

Terug, niet de cel in

Mensen die (veilig) kunnen terugkeren moeten terug, niet de cel in. Het heeft geen enkele zin om mensen die terug kunnen naar hun land van herkomst, op te sluiten. Dat is verloren tijd en geld.

Veel slimmer, want effectiever, is het om hulp te bieden bij terugkeer (of doormigratie of een legale status hier als iemand daar recht op heeft). Zó los je problemen op.

Doen wat wél werkt

De 5-jarige pilot met de Landelijke Vreemdelingen Voorziening heeft getoond wat wel werkt. Het kabinet schafte deze effectieve aanpak zomaar af. En komt in plaats daarvan met een wet die niets bijdraagt. Het kabinet moet kiezen voor oplossingen, moet (laten) doen wat werkt.

Onzorgvuldig en strijdig met wet- en regelgeving

Het wetsvoorstel is onzorgvuldig: het houdt geen rekening met reële belemmeringen voor terugkeer zoals landen die weigeren mensen terug te nemen, staatloosheid, of zaken waarin de IND heeft vastgesteld dat mensen – hoewel ze niet mogen blijven – ook niet terug kunnen omdat ze dan gevaar lopen. Artikel 3 EVRM is van toepassing.

Het wetsvoorstel is in strijd met de Terugkeerrichtlijn van de EU en met jurisprudentie van het EU-Hof van Justitie. Je mag een illegaal verblijvende vreemdeling niet strafrechtelijk vervolgen als deze het terugkeerproces nog niet heeft doorlopen.

Verdere juridische bezwaren

Na het uitzitten van een strafrechtelijke veroordeling zal de vreemdeling, als er verder niets is veranderd met betrekking tot de mogelijkheid om te vertrekken, weer strafbaar zijn vanwege het illegale verblijf. In de Memorie van Toelichting (bij de

novelle) staat dat 'het kabinet daarbij de handhavingspraktijk zal vragen deze strafbaarstelling primair in te zetten tegen criminele en overlastgevende vreemdelingen'.

Vervolgingsbeleid is echter een bevoegdheid van het onafhankelijke College van Procureurs-Generaal. Het kabinet gaat daar niet over.

Enorme impact, zonder precieze reden

Het is niet duidelijk gemaakt waarom illegaliteit een misdrijf moet zijn, in plaats van een overtreding. Ook is de strafbaarstelling niet precies afgebakend, zegt de Raad van State. Onzorgvuldige wetgeving dus. Maar wel met een enorme impact op het leven van mensen. Ik verwacht beter van de wetgevende macht: zorgvuldig afgewogen wetten.

Democratische rechtsstaat

De afgelopen dagen is er veel gesproken over de democratische rechtsstaat. Politici en bestuurders horen daar pal voor te staan, daaraan bij te dragen. In woord en gedrag.

Het bedrijven van symboolpolitiek (want het is toch echt duidelijk dat dit wetsvoorstel niet bijdraagt aan het oplossen van problemen, maar juist problemen veroorzaakt) hoort daar niet bij. Het is overduidelijk dat dit wetsvoorstel is ingegeven door belangen als verkiezingswinst. Dit ondermijnt het vertrouwen in het parlement, en daarmee de rechtsstaat.

U bent niet besteld om partijbelangen te dienen. U hoort de belangen van dit land te dienen. Doe uw werk!